

Förte från föreg. M. 11463.

Lytika Tiemmälen, även säckappar hördes ofta, men långt om länge börjades det lita riktöningar när man fått ut geväret och gått och burit det en tid i exarsim. Geväret var 67-89 års, rafflat behladdningsgevär. Kalibern var 12 ^{mm}, i mantlad blykula. I patronen var ländrats över hals botten, ländstiftet slog näml: i kanten i patronen, hylsorna var av koppar, geväret kunde endast laddas med en patron i sänder. När man så var kommen så långt att man fick ha ett riktsätt och stöd, diapter och riktkontrollspigel och klicksticke, då tyckte man det gynnade det med tjänstgöringen. Den långsamma marschen blev mindre och gevärshandgrepp kom i stället. Handgruppen var, för fot gevär, vila gevär, skylders gevär, färdigt gevär, (alltid från vila gevär) I. k. rekrytär var vanliga för alla till att börja med, högre tunn-
mans översida och tunggrepp bliva upprivna

Fri utg.
Forts.
H. Luf.

11463

av gevärst hane, som om det ville sig illa,
sopade bort huden längs hela tummen. En
rekrytkamrat till mig 17 Sundberg, var inte
hel på högra tummen, från det vi började
med gevärshandgrepp i juni och till mötet
slut 28 sept. Han lever ännu¹⁹⁵⁰ och troligen
är väl tummen läkt nu. Hastigheten i
den där högfärdsexercisen kunde alldrig bli
fulländad, liksom allt annat vid försvarst.
All avlämning av trupp^{trupp} fr o m underlöjtnant
t o m Hm L Kanungen, skedde under skydd
gevär, dessutom för fena, kungligt ekipage,
och vaktombyte. De fortskred övningarna och
snart började kammaraskjutningar, med s k
kammaraskjutningsgevär, dessa voro små, och
skjutavståndet 30 steg, tvärlin 30 x 60 cm, ringad.
Skjutningen i upphållsväder. I dessa gevär var
centraltändning och man ledade silver patronerna.

Man satte sig fyra man vid ett bord, förste man
tog med en specialtång ut gamla tändhatten, andra
man med specialtång satte i nya tändhattar, tredje
man fyllde i ett litet milt krus och fjärde man
slog med en liten träklubba på blykulan
kalibern var 8 mm. Kulorna gjordes av gevärs-
kanttjärnar i smedjan, de nyuppförd. Tärnorna
voro av järn på baksidan, så att blyet togs, och
smältes om. Kulorna voro klotformiga. När de
de bestående serierna var genomgångna började
den efterlängjade skjutningen med de större
gevärn, först på hundra, så på tvåhundra
och så på 240 meter, det senare avståndet mot
halfigur. Sväret var så skottställt, att man
höll på nedersta spetsen på en vit triangel
emellan figurans bida klackar, för att träffa
mitt i bröstet på "gubben", triangelns ben omkr
200 mm. Skjutvallen var av mörad gråsten

med stora mellansken emellan varje sidan
mur, där markörerna sprang fram för att
markera efter varje skjutning. Skjutningen
tillkännagavs dels med flagga och dels med
signalhorn med signalen Eld, "lägg an och träffa
målet som du siktar på," och vid markering
Eld upphör, "skjut inte mer men ladde väl till
nästa gång" Jag blev träffad av en sk grä-
sare som slog i en stor smällan ett par vällar
eller murar, och har ännu i dag en blybit
i högra överarmen och en mindre i tinningen.
1893 fick jag penningpris för skjutning, jag insam-
lade i skolan, junti skyttmärtke, och blev, den dagen
inbjuden i Officersborgen. (mårssen)
Mycket tid togs i anspråk på harnsdorn och
värd av geväret, detta blev sällan nog putset
och värdet, liksom de gule knapparna i
1) vapenrocken, och spinnat i livremmen

Den första s. k. fältmarsch var en lördagsfem, vi hade då varit inne två veckor, och det var så viktigt ut på fältmarsch, vi hade ju hört lite att gå i rotar, och i sländ ställning göra lite ut och insynkning av rotar. Vi hade ju fått ut gevär. Ju de gevär hade vi med vid insynkning från roten, men hade ju börjat bära dem, utan vi blev utrustade med mattornistern, torn, och livremmen, utan patronväska och bajonett. Li bar det iväg med lite sång och lekten delvis i tripp, trapp trull, till Trännaberge prästgård och när vi vilat där en timme, blev det att vända hemåt. Hela vägsträcken fram o åter var väl knappe 7 km, det var den första f. marschen men det blev annat till slut innan man fick höra regtschefens ord Rekryt Aprobierad. Andra årets rekrytmän började genast med stäng 5) tjänstgöring med full packning och iklädes

enden för anden till 27 kg med sandpösar och
blybäckar. Ti fick ut nya västar med en del
nya anordningar. bl annat skulle spaden, spen
eller hackan bäras i livremmen, med verktyget
uppat i ett särskilt fodral, och så att man
vid all rörelse i terrängen hade verktygsbältet
i Användningen! Så till på allt var på våren
byggd en s k hindergård som vi starkare
andraråringar nästan varje dag fick gå igenom.
Den bestod av först en grävd kanal med spänger
att gå på över 15 x 15 cm fins m linge eng: 1 m mellan
varje späng, kanalens botten. Så en gärdsgård av trä
reppsat med hand och stöd, som brukligt var
på orten för, av starkt mytt virke. Så en sten-
mur omkr 1 m hög. Så en grop 1.5 m djup
att hoppa ned uti. Så en ståt plankvägg 3.6
m hög, över den måste också alla. Det tillgick
6) så att vi man tog och lyftade upp en annan

så högt att han kunde få tag med händerna i
sörkant av vägg och sedan med gevärskokarna
stödja fötterna så att ~~han~~ kunde komma över, det
var ingalunda lätt med så tung packning och
gevär, så blev det till slut de två sista. De
en av dem fick de två sist uppkomma som sagt
kvar där uppe lämna ner sina lossade lyftben-
mar och med förenade krafter hala upp en i
länder, och så släppa sig ner med händerna
så långt det gick och därefter hopp de gärna några
summar eller något gick i sönder. Genom vana
och träning kunde, som miningen var, allt
gå i nästan sprängmarsch. Hur det skulle gå
nu jag är 79 år? Men hur det var så blev den
där nya utrustningen ej antagen, och vi för vår
del gjorde allt vi kunde för att den ej
skulle komma till användning för begagnande.
Ja så gick det till rekrytmötets slut

och vi blev invångrade bland de där invånare
stemsoldaterna på våra resp. kompanier. Men
tyckte då att alla var gamla och odagliga,
de äldsta de 50 åringar var gamla gubbar.
Vi blev invängda i kalmtälten, 18 x 30 man i
varje tält. Det blev besvärligt och brågt, alla
med huvudena utåt och en hylla fäst på
spanten en halv meter över över huvudet
rent hela tältet, därpå hade man, skoborste,
klädesborste, knappsticka, pinnade eller trippel
skosvärta m.m. Knappstickan såg ut så här
en trå för att putsa metallknapparna, även
lilansvärta till livrem och patronhök, men väst
var allt att geväret skulle stå på sjuvassa hylla
En meter ovanför hyllan var spikat fast i
spanten en ribba eller raft från dörrkarmen och
rent till karmen. Förän man blev lite sen, slog
man huvudet i hyllan när man reste sig.

9 så det mesta föll på en yuba, och ville det sig
illu kom även det stora kunga garvart och
Folvyten. Ty bragot var det på min tid, (färdig jord)
var knapp 3 kom innanför dörren, och det var
omöjligt att kläda av eller på sig alla på en
gång, och en man stod, de flöt på filtarna
utan några fick stå utanför, vädrat fick man
att rätta sig efter. Men det gick bra för oss
ungdomlingar, för dom äldre steg upp först och
ledde sig sist, så det blev lite fördelat. Men något
samt jag ännu kan höra, efter de snart 60 år
det är reväljen som gick kl 5 på morgnarna och
kl 6 halvdagar. Under regts: mötet var hela musiken
och tremslagare. Dom marscherade från lägervakten
och till änden av läget, vände där och tillbaka
längs hela läget, vände så tillbaka till lägervakten
spelande hela tiden. Jag vill tro att orsaken till
den härliga musiken, var att man låg på marken.

Till varje kompani var 10 manskap. Tält 5 på var
sida om kompanigatan, med en stansett linie
i mitten uppställningslinie. Åtta sidans gator
samt en reservgata med 5 tält. Kompaniskifens
tält mitt för varje kompanigata. Bataljenschefen
var tält mitt för resp. I och II bataljonen, och
regts: chefens tält bakom lägervakten, som hade
två tält. Alla tält lika stora och lika utvändigt
med två fönster på officerstältet. Alla tält mycket
väl och slit täckta med råghalm, slagtraskad.
De torde ^{vara} tält rökade som gingo med liden
ifrån ett sådant tälttak. Ett kompani
uppställning var, linie, kolonn, dubbel-
kolonn, snfalkkolonn, kolonn med trappor
och ställning mot ryttari. Det senare
var sex led tält sammankopade, fyra led
front, framåt och två vända bakåt, i flankerna
befälst kompani, pluton, och troppchefen.

Musikerna och trumslagarna hade en särskild plats för sina tält, alla hade tält utom läkarna. Arästen var också i tält, men de som blev adömda sträng (märk) aräst voro i en särskild byggnad. Under regl. mötet blöto hela musikerna varje morgon och kväll koreum kl 6 fm och 8 em. Fjongs två varser var. Den klara sol går åter upp, och så går en dag från vår tid. Den truppen var så samlat att den kunde ställa upp på reglets uppsättningslinje i samvet fall hölls koreum komponeris. Vid koreum höstes alltid. Fader vår, och Valsignellum, so någon soldat eller korpsist som hade singrät. Varje helgdag hölls kyrkperad kl 10. Alla staminställda hade skyldighet hälla sig med vita vantar. För sk smärsedlar, skor, störlar, skjorta, strumpor, yllströja, strumpskett so ylle, samt pulsdon, var ersättning 14½ öre pr dag. På man tjänstgjorde som befäl var det 25 öre pr dag. Varje helgdag var det exercis från kl 4 till 6 em. Man fick på den tiden både lags mat, servas

41

och ditte Turvis, föresten full tjänstgöring. Dicksningen gick
många gånger så och så. 15 och 20 plättbopper satta i var-
andra kunde ramla, och rulle 20 och 30 meter nedför bland
barr och gräs, så var det bara att plöjka ihop dem, så
torke av det värsta utvändigt och försöka komma in dem.
Hunddukarne liknade ofta mer gödselsäcker än en sand-
duk. Ett kökhus var byggt strax före min tid 1891, förut
hade all mat kokats i kittlar rymmende omk 30 liter
och hängde på trästäng över en kokgräv. Lådan skening
kunde vara besvärlig i stora regn. Vårer man hade ett
kokkärl, som användes vid manövrer eller för övriga
sören vid läget. De som bliva kommenderade i köket
på helgdagarna voro gärna sura i minnen, fingo gärna
börja kl 3 fm till 10 på kvällen. Att bli kommenderad
på vakt över helgdeg var heller ingen strädd system.
Ett vaktombyte vid lägervakten, var för nybörjaren
tumligen obehagligt. Det tillgick så. Nya vakten, klädd
i litet paraddräkt (plåt och pompong) vid högtidliga

Tillfallet stor perseddrakt (plåt, plym, pompans och
hållare) marcherade mot vaktin (lägervaktin) och kom på
150 steg nära, ropade gevärsposten (i vaktin) i gevär
(med full halt, utdraget) alla i gamla vaktin rusade till
gevärerna (som stod planterade utanför) och med "förför"
Nya vaktin kommanderade "giv aht" som betydde stram
marsch. 20 steg från gamla vaktin kommanderade nya
vänster om halt, gamla vaktin kommanderade "vila gevär"
både gamla och nya vaktin kommanderade samtidigt
"skydder gevär" och både vaktbefehlherarna gick mot
särskilda gjorde halt på ett stegs avstånd, skyddade
och gamla & bef: lämnade förteckning över posterna och
instruktioner. både rände åter till truppen och
kommanderade "vila gevär" och på stället vila (betydde
att man fick flytta fötterna, men y av ledet)
Nya bef: indelade posterna, samt avlösningssörare samt
närmaste man. När allt var klart i både gamla och
nya vaktin kommanderade både på en gång "giv aht"

och vilsa gevär, och så på en gång, därfter "öppna leden
marsch" så kommanderade nya vaktens löjter en marsch
och gamla vaktens "vänder om marsch" så möttes både
vakterna på hö steg från vaktens och med gemensam dragning
d. o. s. nya vaktens främre led gick framför gamla
vaktens främre led, och nya vaktens andre led kom
emellan gamla vaktens både led. Jag uttryckte roten.
Under tiden som både vakterna var på sina platser
föra sommarschur, varo resp. avläsningsfjörare och bylle
som pister. Samla vaktens marscherade till sitt kompani
och nya vaktens intog sin plats.

Den 3 juli 1893 var för Hraobergs Regt. en stor
högtidsdag, då var Konst. Konung Oscar II och
överstämde nya ferrar. Det torde tillätas mig att
 återge det tal som hölls av kommunisten, J. A.
Långkvist i folg, dels ur minnelse och dels någon
antäckning. I namn Gud Fadern, Jesus och heliga Anden.
44 Vi fröjde oss, att du oss, Herre hjälper, och i vår

Freds namn resa vi benämt. D. ps. 20:6

Li har den Konungsliga sungen publicat, som sedes med
Lunds Ande till en förste i sängens rika och för
Israel, från harpen lätit helga Toner välles kring
landet rent, än uti klagen döa och än i salig fröjd
till Herrens lov. Och än i dag är Davids psalm en
Tolk för oss som röser sig ibland Lunds folk.

Och när som nu en här av stora minnen från forna
tider för oss drager fram och sammanvänder varm
och kärlig vänner om regementets del uti de fyder,
som kämpats ut för gamla Sveriges frihet och varje
tumstredd av dess karga torvar har köpts med strö-
mar utav fädrens blod. Li är förgivet ej en droppe
flutan utav den ädla purpurroda saft, och Sveriges
Konung spillde ej sin kraft, när den igenom tusenfolds
fjurar drog fram i spalten för de löncke skurar och
vann som byt, genom blod och sår, den ädla
frihet, som ännu är vår.

När landets Fader mild och fäddiell nektes sin gamla
minnesrika Världs mark där ännu tro och trohet
växer stark, hur folkets hjärtan av hans åsyn svalkades!

Och när han själv bevärat reser upp framför
sin trogne Kriegerstrupp, då synder dat uti
de härliga roter av lust att, när som nöd och
fara hotar, få följa och uti mannsmod för
kung och land få offra liv och blod. Hur
stolt i regementets händer trons de manna
Moss, Västman och Landskrona, och högt och
glatt de nye fevor tela om Frustätt, Hälsing-
berg och Västman. Och här om fältet dinar
över hyngen, som allas fältrop: Gud lovare Kungen!

O Kungens Kung, härars Gud, som folkens
öden styr med dina bud, besträva med din
allmåts högre hand alltygent vårt gamla kära
fosterland, från krig och irlig verdes oss förskona
gjet frid och sällhet uti Kungens Krone.

beskydda honom, Gud, till liv och själ, som
vakar över "brödras folkens väl". Hans spira rätt
och sanning uppenbar, och folkets kärlek hans
belöning vare! Men om du tuktar oss med hårda
tider, så för oss fram till salighet omsider och
med din styrka och din kraft omgjorda
för Herrens Jesus Kristi skull din smärta! Amen.

Jag slutade vid regementet den 28 september 1904